

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI

TOSHKENT DAVLAT SHARQSHUNOSLIK UNIVERSITETI

"TASDIQLAYMAN"

G.Sh.Rixsiyeva

2020 yil "28" 08

"KELISHILDI"

Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi

2020 yil "29" 08

Ro'yxatga olindi: № BD-5120100

2020 yil "29" 08

ASOSIY SHARQ TILI (INDONEZ TILI)

FAN DASTURI

Bilim sohasi:	100000	-Gumanitar soha
	200000	-Ijtimoiy soha, iqtisod va huquq
	600000	-Xizmatlar sohasi
Ta'lim sohasi:	120000	-Gumanitar fanlar
	230000	-Iqtisod
	210000	-Sotsiologiya va psixologiya
	220000	-Jurnalistika va axborot
	610000	-Xizmatlar ko'rsatish sohasi
Ta'lim yo'nalishi:	5120100	-Filologiya va tillarni o'qitish (sharq tillari);
	5120100	-Filologiya va tillarni o'qitish (sharq mumtoz tillari);
	5120200	-Tarjima nazariyasi va amaliyoti (sharq tillari);
	5120700	-Matnshunoslik va adabiy manbashunoslik;
	5120300	-Tarix (Sharq mamlakatlari va mintaqalari bo'yicha);
	5120500	-Falsafa (sharq falsafasi va madaniyati);
	5210300	-Siyosatshunoslik;
	5220100	-Jurnalistika: xalqaro jurnalistika (sharq tillari);
	5231000	-Xorijiy mamlakatlar iqtisodiyoti va mamlakatshunoslik (mamlakatlar va mintaqalar bo'yicha);
	5610300	-Turizm (faoliyat yo'nalishlari bo'yicha sharq tillari bilan);
	5611500	-Gid hamrohlik va tarjimonlik faoliyati (sharq tillari)

Toshkent-2020

Handwritten signature in blue ink.

	berilgan.
8.	Fan/modul uchun mas'ul: B.A.Samigov – Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti, “Janubiy va Janubi-Sharqiy Osiyo tillari” kafedrasi o‘qituvchisi
9.	Taqrizchilar: U.U.Muxibova – Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti “Janubiy va Janubi-Sharqiy Osiyo tillari” kafedrasi professori, f.f.d. H.K.Turdiyeva – Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti universiteti, “Sharq tillari” kafedrasi o‘qituvchisi.

Handwritten signature in blue ink.

	Pengembangan dan Pembinaan Bahasa Kementerian Pendidikan dan Kebudayaan, 2016 2. Abdul Chaer. Tata bahasa Praktis bahasa Indonesia (Edisi Revisi), PT RINEKA CIPTA, Jakarta, 2011 Qo'shimcha adabiyotlar 3. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. – T.: "O'zbekiston", 2016. 4. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. T.: "O'zbekiston", 2017. 5. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash – yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. T.: "O'zbekiston", 2017. 6. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va oliyjanob xalqimiz bilan quramiz. – T.: "O'zbekiston", 2017. 7. Standar kompetensi lulusan kursus dan pelatihan bidang keterampilan kependidikan wisata, pemeliharaan taman, pekarya kesehatan, petukangan kayu konstruksi, pemasangan bata, perancah, pemasangan pipa, mekanik alat berat, bahasa Indonesia bagi penutur asing, pembuatan batik dengan pewarna ramah lingkungan, pembuatan malam batik, pembuatan batik dengan pewarna sintetis, pembuatan alat canting tulis, dan Pembuatan canting cap. Permendikbud nomor 27 tahun 2017, Indoneziya, 2017 8. D.Puspitorini, T.Suhardiyanto, U.Yuwono. Jalan bahasa: Pelajaran Praktis Tata Bahasa Bahasa Indonesia. Edisi Revisi (Cetakan Kelima). Wedatama Widya Sastra, Jakarta, 2014 9. Dewaki Kramadibrata. Cakrawala Indonesia (Bahan Ajar Tingkat Menengah), Rumah Printing, Jakarta 2005 10. Dewaki Kramadibrata. Cakrawala Indonesia (Bahan Ajar Tingkat Lanjut), Rumah Printing, Jakarta 2005 Axborot manbalari 11. www.kemendikbud.go.id 12. www.wikipeedia.org 13. www.youtube.com
	7. Fan dasturi Oliy va professional ta'lim yo'nalishlari bo'yicha O'quv-uslubiy birlashmalar faoliyatini Muvofiqlashtiruvchi Kengashning 2020 yil <u>29</u> <u>08</u> dagi <u>4</u> -sonli bayonnomasi bilan ma'qullangan. O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining 2020 yil <u>29</u> <u>08</u> dagi <u>452</u> - sonli buyrug'i bilan ma'qullangan fan dasturlarini tayanch oliy ta'lim muassasasi tomonidan tasdiqlashga rozilik

Fan/modul kodi	O'quv yili	Semestr	ECTS - Kreditlar	
UST1210	2020-2021	1-8	8-10-10-10-10-10-8	
Fan/modul turi	Ta'lim tili		Haftadagi dars soatlari	
Majburiy	O'zbek/rus		8-10-10-10-10-10-8	
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Asosiy sharq tili (indonez tili)	1100	1180	2280
2.	I. I. Fanning mazmuni Fanni o'qitishdan maqsad – indonez tilining fonetik, leksik, grammatik xususiyatlari xususida ta'lim yo'nalishi profiliga mos ravishda bilim, ko'nikma va malakani shakllantirish, talabalarga hozirgi kunda turli hayot doiralarida qo'llanilayotgan zamonaviy indonez tilining og'zaki va yozma shaklini erkin qo'llay olish, muloqot olib borish ko'nikmalarini shakllantirish bo'lib, 4 yil davomida talaba faol qariyb 5000 ta so'z boyligiga ega bo'lishidir. Indonez tilini o'qitishdagi vazifalar: -Indonez tilida og'zaki dialogik va monologik nutqni tushunish; -Indonez tilida yozma matnlarni o'qish va tushunish; -Indonez tilida yozish; -Indonez tilida ma'lum bir vaziyatda suhbat olib borish; -Indonez tilida gapirib berish, ma'lumot berish, nutq so'zlash; -Ona tili va indonez tilida olib borilayotgan ikki yoqlama suhbat jarayonini sinxron tarjima qilish; -Ma'lumotlar, ma'ruza va nutqlarni ona tilidan indonez tiliga va indonez tilidan ona tiliga sinxron va og'zaki tarjima qilish; -Ona tilidan indonez tiliga va indonez tilidan ona tiliga yozma tarjima qilish ko'nikmalarini shakllantirishdan iborat. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari) Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi: Fanning tarkibiy tuzulishi: a) Fanning asosiy predmeti – bu indonez tilining adabiy shakli hisoblanadi. Yuqori kurslarda so'zlashuv tiliga xos fonetik va grammatik tarkibotlar ham o'rgatilishi ko'zda tutiladi. b) Fanning nazariy bo'limlari: • Indonez tilini o'rganishga kirish • Fonetika • Grammatika (morfologiya va sintaksis) • Leksika, terminologiya va frazeologiya; • Stilistika. v) Fanning amaliy qismi mavzulari:			

• Perkenalan • Identitas diri • Ciri-ciri Fisik • Keluarga • Aktivitas sehari-hari • Hobi • Komunikasi • Transportasi • Jual beli • Musim • Pekerjaan • Fasilitas umum • Hiburan • Wisata • Media komunikasi • Jenjang pendidikan di Indonesia • Budaya • Teknologi • Tempat wisata • Kegiatan wisata • Legenda tempat wisata • Lingkungan tempat wisata • Kegiatan sekolah • Pekerjaan • Pendidikan • Profil • Interaksi sosial • Lingkungan • Lingkungan kita • Alam sekitar • Budaya • Cerita rakyat • Gaya hidup • Teknologi • Keindahan alam • Daur ulang • Biografi tokoh • Jejaring sosial • Kebudayaan dan adat istiadat
--

	• Turli mulohazalarni mantiqan amaliy tahlil etish, ommaviy nutq ko'nikmalariga ega bo'lish, dalil-isbotlar keltira olish, bahs va munozara olib borishni bilish; • Ixtisosligiga oid atamalarini bilish; • Kasbiy va ijtimoiy mazmundagi matnlarni tayyorlash va tahrir etish malakasiga ega bo'lish; • Turli xil etnik va diniy mavzularda konstruktiv suhbat olib borish tamoyillarini mustahkam bilishi hamda ekstremizm va aqidaparastlik illatlariga qarshi turish immunitetiga ega bo'lishi kerak. Kasbiy kompetensiyalar • Sharq xalqlari haqidagi ma'lumotlarni tushunish, bayon etish va tanqidiy tahlil etish; asosiy Hindiy tilida erkin muloqot olib borish; madaniy, ilmiy, siyosiy, iqtisodiy va diniy-falsafiy mazmundagi matnlarni ona tilidan Hindiy tiliga va Hindiy tilidan ona tiliga og'zaki va yozma tarjima qilish; • Hindiy zamonaviy tilining qadimgi va o'rta asrlar adabiyoti namunalari, til tarixi va madaniy an'analarni tushuna olishi uchun mazkur tilning qadimgi va mumtoz shakli haqida tasavvurga ega bo'lishi; • Ilmiy-tahliliy hisobotlar, umumiy ma'lumotlar, ma'lumotnomalar, izohlar yozish tamoyillarini bilishi va ulardan foydalana olishi; • Mutaxassislik bo'yicha olgan bilimlarini Hindiy tilida bayon etish va tanqidiy tahlil eta olish hamda tadqiqot natijalarini namoyon etish ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.
4.	Ta'lim texnologiyalari va metodlari • Elektron ma'ruzalar • Case-study mashg'uloti • Seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar) • Master mind mashg'uloti • PPT taqdimot • Individual loyihalar • Jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar
5.	Kreditlarni olish Kreditlarni olish uchun talabalardan fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni o'zlashtirish, darslar vaqtida aktiv bo'lish, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishini topshirish talab etiladi.
6.	Asosiy adabiyotlar 1. Bahan Diplomasi Bahasa Indonesia bagi Penutur Asing. Sahabatku Indonesia: untuk Anak Sekolah, Tingkat A1, A2. Badan

	baholash amaliy mashg'ulot va ma'ruza darslarni olib boruvchi o'qituvchi tomonidan amalga oshiriladi. Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular: 1. Indoneziya va O'zbekiston. PPT. 2. Nusantara. PPT. 3. Pariwisata di Indonesia. PPT. 4. Peta Republik Indonesia. PPT. 5. Lagu Nasional Republik Indonesia. PPT. 6. Masakan Indonesia. PPT. 7. Bahasa daerah. PPT. 8. Pendidikan di Indonesia. PPT. 9. Seni dan budaya Indonesia. PPT. 10. Anatomi orang. PPT. 11. Penyair-penyair terkenal di Indonesia. PPT. 12. Anak jalanan. PPT. 13. Keluarga Indonesia. PPT. 14. Kota Malang. PPT. 15. Selamat dating di Indonesia. PPT. 16. Sejarah Borobudur. PPT. 17. Gunung Bromo. PPT. 18. Di Jatim Park. PPT. 19. Garuda Indonesia. PPT. 20. Toleransi agama di Indonesia PPT. Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan PPT taqdimot qilish talab etiladi.
3.	Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar) Umummadaniy kompetensiyalar • Ijtimoiy ahamiyatga ega muammo va jarayonlarni ilmiy tahlil etish qobiliyatiga ega bo'lish; Sharq mamlakatlarini o'rganish bilan bog'liq kasbiy va ijtimoiy faoliyatining turli sohalarida gumanitar, ijtimoiy, iqtisodiy, tarixiy, filologik fan metodlaridan amaliyotda foydalanishni bilish; • Filologiya, tarix, iqtisod, sotsiologiya, falsafa kabi sohalar bo'yicha tayanch va ixtisoslashgan bilimlarga ega bo'lish va kasbiy faoliyatida foydalana olish; tafakkur madaniyatiga ega bo'lish, fikrlarini mazkur bilimlaridan kelib chiqib, ona tili, o'rganilgan sharq va g'arb tillarida yozma va og'zaki shaklda mantiqan to'g'ri shakllantira olish qobiliyatiga ega bo'lish; • Ona tili, o'rganilayotgan sharq va g'arb tillarida yozma va og'zaki mulqot olib borish malakasiga ega bo'lish;

	• Mitos • Kesehatan • Politik • Cerita pendek • Teknologi ramah lingkungan • Penggunaan media sosial • Ujian nasional • Mengenal sejarah • Mengukur prestasi melalui olahraga • Ulasan film dan buku • Fasilitas publik • Isu-isu sosial remaja • Fenomena alam Fanning darajalari: ✓ Boshlang'ich daraja (boshlang'ich daraja I, II) – birinchi bosqich ✓ O'rta daraja (boshlang'ich o'rta daraja, o'rta daraja I) – ikkinchi bosqich ✓ O'rta yuqori daraja (o'rta daraja II, o'rta-yuqori daraja) – uchinchi bosqich ✓ Yuqori daraja (yuqori daraja I, II) – to'rtinchi bosqich Birinchi bosqich 1. Nutq faoliyatining asosiy turlarini egallash bo'yicha talablar: Birinchi bosqichda indonez tili haqida dastlabki bilimlar berishdan boshlanib, talabalar o'rganilgan o'quv va kundalik hayotga oid mavzular doirasida nutq faoliyatini shakllantirish asoslarini yaratish uchun zarur bo'lgan fonetika, grammatika, leksika (1-semestr davomida – 700 ta so'z; 2-semestr davomida 800 ta so'z; yil davomida 1500 ta so'z o'zlashtiriladi) va minimal bilimga ega bo'lishadi. Birinchi bosqichda indonez tilini mukammal o'rganishning fonetik, grammatik va leksik negizlariga asos solinadi. Birinchi bosqich yakunida talabalar tovush hamda tovush birikmalarining to'g'ri talaffuzi, ohangi, yozuv va transkripsiya tizimi qoidalarini egallab: – barcha o'tilgan matnlarni, shuningdek, tanish leksik va grammatik qoidalar asosida tuzilgan notanish matnlarni fonetik nuqtai nazardan to'g'ri va ravon o'qish; – o'tilgan mavzular bo'yicha savollarga javob berish; – o'tilgan mavzular bo'yicha o'qituvchi hamda o'rtoqlari bilan suhbatlasha olish; – tanish leksik va grammatik qoidalar asosida tuzilgan ayrim jumlar,
--	--

katta bo'lmagan hajmdagi o'zaro bog'liq matnlarni ona tilidan indonez tiliga va indonez tilidan ona tiliga yozma va og'zaki tarjima qilishni bilishlari zarur.

Birinchi bosqich yakunida talaba tahsilini tili o'rgangan mamlakatda davom ettira olishi uchun, eng sodda grammatik va leksik ma'lumotlarni o'rgangan bo'lishi va ulardan foydalana olishi kerak.

❏ O'qish:

Talaffuzning orfoepik qoidalari, so'z va iboralarning bir tekis, ravon o'qish me'yorlari, sintagma tarkibidagi so'zlarning qo'shib o'qilishiga rioya qilgan holda ovoz chiqarib o'qishni bilishi.

Kengaytirilgan sintagmalarni qo'shib talaffuz etish; so'roq gaplar ohangini bilish; gap bo'laklari orasida pauzalar qilish; mumtoz poeziyaning she'riy ohangi haqida tasavvurga ega bo'lishi.

O'qish mahorati va ko'nikmalarini egallashning o'rtacha ko'rsatkichi matnni to'liq va aniq tushunish, tovushlarni to'g'ri talaffuz etish, sintagmalar o'rtasida pauzalarni to'g'ri qo'yish, so'zlarning ritmik joylashganligi qoidasiga rioya qilishdan iborat.

O'qish mahorati va ko'nikmalari darajasini aniqlash uchun 0,5-0,7 bet hajmdagi matnlar beriladi. O'qish muddati – 20-25 daqiqa. Bu vaqt mobaynida talaba matnni o'qishi, uning mazmunini gapirib berishga tayyorlanishi yoki matn Yuzasidan savollarga javob berishi kerak.

O'qish tezligi: **1 daqiqada 60-70 ta so'z.** Bu bosqichda talabaning sodda matnlarni jadal o'qish ko'nikmalari belgilanadi.

❏ Tinglash:

Suhbatdoshining tanish leksik-grammatik material asosida tuzilgan suhbatini tushunish.

Indonez tili materiali asosida tuzilgan katta bo'lmagan xabarlarini tushunish.

O'quv va kundalik hayotga oid mavzulardagi monologik, dialogo-monologik va dialogik tarzda tuzilgan tasviriy va hikoya shaklidagi audiomatnlarni (ko'rmasdan) tushunish.

Tinglash mahorati va ko'nikmalarini egallashning o'rtacha ko'rsatkichi audiomatnni to'liq va aniq tushunishidan iborat.

Tinglash mahorati va ko'nikmalari darajasini aniqlash uchun **0,5 bet** hajmdagi audiomatnlar **bir yoki ikki marta** ko'rmasdan eshitishga beriladi. Talabalarning audiomatnlar mazmunini tushunganligi, matn yuzasidan savol-javob qilish orqali aniqlanadi.

❏ Gapirish:

Monologik nutq

O'quv va kundalik hayotga oid mavzulardagi monologik, dialogo-monologik va dialogik tarzda tuzilgan tasviriy va hikoya shaklidagi o'qilgan yoki eshtilgan maxsus matnlar mazmunini gapirib berish.

Dialogik nutq

Mazkur bosqich uchun tanlab olingan o'quv va kundalik hayotga oid

nutqni tushunish;

- Indonez tili egalari bilan suhbat olib borish malakalariga ega bo'lishi kerak.

2. Nazariy qism

- Indonez tili amaliy grammatikasi, leksikasi, semantikasi va stilistikasi bo'yicha barcha ma'lumotlarni umumlashtirish va qaytarish;
- Indonez tili so'z boyligining boshqa tillar bilan leksik tafovutlari;
- Indonez tili so'zlashuv tilining ayrim fonetik va grammatik xususiyatlari.

3. Matnlarning mavzusi

- Indoneziyaning maishiy hayoti, madaniyati va urf-odatlarini. Indoneziya madaniyati tarixi.
- **Matbuot materiallari asosida dunyoda, sharq mamlakatlarida, Indoneziyada va O'zbekistonda ro'y berayotgan siyosiy voqealar sharhi.**
- Badiiy adabiyot va folklor: Indoneziya adiblarining prozaik va dramaturgik asarlari, indonez tilidagi so'zlashuv tili uslubidagi folklor matnlar.

Umumiy so'z boyligi hajmi: **5000 ta.**

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Talaba Asosiy sharq tili (indonez tili) fanidan mustaqil ta'limni tashkil etishda quyidagi shakllardan foydalanish tavsiya etiladi va joriy nazorat sifatida baholanadi:

- uy vazifalari (mashqlar, matnlarni tarjima qilish, yangi so'z va iboralarni yodlash, savollarga javob berish va b.)ni bajarish;
- fanning ayrim mavzularini o'quv adabiyotlari yordamida mustaqil o'zlashtirish, o'quv manbalari bilan ishlash;
- **ma'lum mavzu bo'yicha PPT taqdimot tayyorlash;**
- **badiiy asarlar ustida ishlash;**
- test, munozarali savollar va topshiriqlar tayyorlash;
- ilmiy maqola, tezislar va ma'ruzalar tayyorlash;
- kurs ishini bajarish;
- bitiruv malakaviy ishi uchun materiallar to'plash va boshqalar.

Uyga berilgan vazifalarni bajarish, yangi bilimlarni mustaqil o'rganish, kerakli ma'lumotlarni izlash va ularni topish yo'llarini aniqlash, internet tarmoqlaridan foydalanib ma'lumotlar to'plash va ilmiy izlanishlar olib borish, ilmiy to'garak doirasida yoki mustaqil ravishda ilmiy manbalardan foydalanib ilmiy maqola (tezis) va ma'ruzalar tayyorlash kabilar talabalarning darsda olgan bilimlarini chuqurlashtiradi, ularning mustaqil fikrlash va ijodiy qobiliyatini rivojlantiradi. Vazifalarini tekshirish va

- Indonez tilidagi frazeologik birliklarning asosiy turlari: ismiy va fe'liy frazeologizmlar, frazeologizm-gaplar, maqol va matallar. So'zlashuv, matbuot, rasmiy hujjatlar va epistolyar (maktublarga xos) uslubdagi ayrim nutq qoliplari.
- Indonez tilining turdosh tillar bilan asosiy fonetik tafovutlari: fonotizim va fonemalarning fonetik ishlatilishidagi tafovutlar, fonemalarning o'xshashligining umumiy va xususiy qonuniyatlari.
- Indonez tilining turdosh tillar bilan asosiy grammatik (morfologik va sintaktik) tafovutlari: morfologik shakllar va sintaktik tarkibotlar, ularning mavjudligi yoki yo'qligining til xususiyatiga ta'siri.
- Indonez tilining turdosh tillar bilan ayrim leksik tafovutlari.

3. Matnlar

- Tili o'rganilayotganing xalqning maishiy hayoti, madaniyati va urf-odatlarini. Indoneziyaning asosiy shaharlari va viloyatlari haqida ma'lumot.
- Sport; teatr va kino; ko'rgazmalar, diqqatga sazovor joylarga tashrif buyurish; samolyotda safar qilish.
- O'zbekiston, Indoneziya hamda mintaqadagi kundalik voqealar (matbuot materiallari asosida).
- Badiiy adabiyot va folklor: Indoneziyadagi hozirgi zamon yozuvchilarining o'rtacha qiyinchilikdagi hikoyalari, so'zlashuv tili uslubidagi folklorga oid prozaik matnlar; tili Indoneziya yozuvchilarining qiyin bo'lmagan prozaik asarlari.

So'zlarning umumiy hajmi – 4000 ta.

To'rtinchi bosqich

1. Talablar:

To'rtinchi bosqichda til o'rgatishning asosiy maqsadi – indonez tilining grammatikasi, leksikasi va stilistikasi bo'yicha olingan bilimlarni mustahkamlash, shuningdek, indonez tili leksikasi bilan tanishishni davom ettirish, og'zaki nutq ko'nikmalarini takomillashtirish.

To'rtinchi bosqich yakunida talaba:

- Erkin va tanish mavzularda indonez tilida muloqot olib borish;
- Ikki tomonlama tarjima qila olish (sinxron tarjima)
- Indonez tilida siyosiy, iqtisodiy va madaniy mavzularda doklad qilish;
- Matbuot xabarlarini ona tilidan indonez tiliga tarjima qilish;
- Indonez tilidagi zamonaviy badiiy adabiyot asarlarini mustaqil o'qish;
- Indonez tilining so'zlashuv til elementlari mavjud o'rtacha qiyinlikdagi matnlarni o'qish va tarjima qilish;
- Indonez tilining so'zlashuv til elementlari mavjud adabiy tildagi og'zaki

mavzularda nutqiy munosabatlarning bir qolipdagi vaziyatlarida tuzilgan suhbatlarda ishtirok etish. So'zlarning ma'nolarini ona tilini ishlatmay, indonez tilida tushuntirishga harakat qilish.

Gapirish mahorati va ko'nikmalarini egallashning o'rtacha ko'rsatkichi talabalar tomonidan matn mazmunini mantiqan ifodalash, dialogik nutqda - talabalarning belgilangan mavzular bo'yicha aynan suhbat olib borish, dialog orqali qo'yilgan maqsadga erishish, til me'yorlariga rioya qilishdan iborat.

Gapirish mahorati va ko'nikmalari darajasini aniqlash uchun O'qilgan yoki eshitilgan matnni gapirib berish;

Berilgan (o'tilgan) mavzu bo'yicha hikoya tuzish (50-70 so'z hajmida);

Berilgan mavzu bo'yicha suhbat tashkil etish (3-5 ta gap).

Yozuv

Indonez tili yozuvi qoidalarini asosida yozma mashqlarni bajarish.

O'quv va kundalik hayotga oid mavzulardagi monologik, dialogik-monologik va dialogik tarzda tuzilgan tasviriy va hikoya shaklida maxsus tuzilgan matnlarni eshitib, yozish. Yozish tezligi bir daqiqada 30ta harf.

O'tilgan mavzular bo'yicha o'zining yozma fikrini yozish. O'z xatini erkin o'qish.

Yozish mahorati va ko'nikmalarini egallashning o'rtacha ko'rsatkichi yozilgan matnning berilgan mavzuga aynan o'xshashligi hamda til me'yorlariga mos kelishi bilan belgilanadi.

2. Nazariy qism

1) Indonez tilini o'rganishga kirish

Indonez tilining hozirgi holati, uning til oilasidagi mavqei, geografik tarqalganligi; mamlakat til vaziyatidagi o'rni, sheva va lahjalari haqida umumiy ma'lumot.

Indonez tilining rivojlanish bosqichlari, uning boshqa turdosh tillar bilan munosabati.

Mazkur tilni O'zbekiston va Indoneziyada o'rganilishi. Indonez tili bo'yicha asosiy adabiyotlar.

2) Fonetika

Fonetika predmeti va vazifalari. Fonema va uning variantlari haqida tushuncha. Orfoepiya haqida tushuncha.

Indonez tilidagi unli va undosh tovushlar tavsifi. Ular talaffuzining ona tilidagi tovushlar bilan qiyosi. Bo'g'in tuzilishi. Urg'u ishlatish qoidalarini. Indonez tilida intonatsiya (ohang)ning ahamiyati.

3) Yozuv tizimi

Indonez tilining yozuv tizimi haqida umumiy ma'lumotlar. Indonez tili alifbosi. Fonema va ligatura (qo'shaloq harf)larning yozuvda berilishi. Indonez tilida son va tinish belgilarning berilishi.

4) Grammatika

Grammatika predmeti. Indonez tilining grammatik tuzilishi haqida umumiy ma'lumotlar. Morfologiya va sintaksisning o'zaro nisbati.

Morfologiya

Ot. Ot turlari. Otlarning yasash usullari. Son kategoriyasi. Egalik kategoriyasi. Jins kategoriyasi.

Sifat. Sifat. Sifatning ma'no guruhlari. Sifat turlari. Sifat darajalari.

Son. Sanoq sonlar. Tartib sonlar. Jamlovchi sonlar. Kasr sonlar.

Numerativlar. Ularning gapda ishlatilishi.

Olmosh. Olmoshning turlari. Kishilik olmoshlari. Ko'rsatish olmoshlar va ularning ma'nolari va shakllari. So'roq olmoshlarining ma'nolari va ishlatilishi. Belgilash-jamlash olmoshi, gumon olmoshi.

Fe'l. Mustaqil va yordamchi fe'l. Fe'l nisbatlari. Fe'l mayllari. Fe'lning funksional shakllari: Harakat nomi, sifat-dosh, ravishdosh. Fe'lning yasalishi *Ravish.* Ravishlarning turlari va gapdagi vazifalari. Sodda, qo'shma va murakkab ravishlar.

Yordamchi so'z turkumlari. Predloglar, ko'makchilar, bog'lovchilar, modal so'zlar va hokazo.

Imbuhanlar (affiksalar). Prefiks, suffiks va qo'shma imbuhanlar. O'timli va o'timsiz fe'l yasovchi imbuhanlar. Aniq, majxul va orttirma nisbat yasaydigan imbuhanlar.

Sintaksis

To'ldiruvchi. Vositasiz to'ldiruvchi. Vositali to'ldiruvchi. To'ldiruvchining gapdagi vazifalari. Tugal zamonlarda vositali va vositasiz to'ldiruvchining o'rni. Kesimning to'ldiruvchi bilan moslashuvi yoki moslashmaslik masalalari.

Hol. Uning turlari (o'rin, sabab, hol, ravish, payt, miqdor va boshqalar) O'rin-payt holi. Sabab va maqsad holi. Ravish holi. Miqdor holi. Holat holi. Holning gapdagi o'rni va vazifalari. Ma'no urg'usiga qarab hol o'rning almashishi.

Aniqlovchi. Uning ifodalanishi va moslashuvi. Aniqlovchilarning o'zbek tiliga tarjimasi xususiyatlari. Atributiv va predikativ aniqlovchi. Ularning aniqlanmish bilan moslashuvi. Valentlik.

So'z birikmasi. Sodda va murakkab so'z birikmalari, ularning tarkibiy tuzulishi, yasalishi va turlari.

Sodda gap sintaksisi. Gap. Gap bo'laklari. Bosh va ikkinchi darajali bo'laklar. Sodda yig'iq va yoyiq gaplar. So'roq gaplar. Gapning bosh bo'laklari: ega va kesim. Gapning uyushiq bo'laklari. Ot-kesimli gap. Fe'l kesimli gap. Gapning ikkinchi darajali bo'laklari. Aniqlovchi. To'ldiruvchi. Hol. Gapning mazmuniga ko'ra turlari: darak gap, so'roq, undov gaplar.

So'z yasalishi. Ot, fe'l, sifat, son, ravish va olmoshlarning yasalishi. Sodda otlarning yasalishi. Qo'shma otlarning yasalishi. Sodda sifatning yasalishi. Murakkab sifatning yasalishi. Sodda va murakkab sonlarning yasalishi. Sodda va murakkab ravishlarning yasalishi. Murakkab fe'llarning

– o'tilgan mavzu bo'yicha yozma bayon tuzish yoki o'qilgan yoki eshitilgan matnni tahlil qilish, baholash, xulosalar bera olishlari lozim.

Yozuv ko'nikma va mahoratini egallaganligining ob'ektiv ko'rsatkichi:

a) *o'quv ma'ruzasini konspekt qilishda:* konspektning ma'ruzaning asosiy mazmuniga mos kelishi; konspektga ma'ruzaning asosiy mazmunining aks etganligi; bayonning mantiqiyliqi, til me'yorlariga mos kelishi

b) *reja tuzishda:* kichik mavzularning izchil va o'zaro bog'liqligining rejada aynan aks etishi

v) *yozma matnni konspekt qilishda:* reja bndlari bilan konspekt bo'limlarining mos kelishi; umumiy va xususiy holatlarning namoyon etilganligi; matnni siqishtirishning turli vositalarini qo'llash; so'z va iboralarni boshqa obrazli so'zlar bilan ifodalash, ayrim so'zlarni qisqartirib yozishning grammatik va leksik uslublarini qo'llash orqali matndagi muhim xabarlarini umumlantirish; bayonning mantiqiyliqi va o'zaro bog'liqligi; til me'yorlariga mos kelishi; to'liq konspekt yozishda birlamchi matnni ½ hajmga qisqartirish va qisqa konspekt yozishda uni ¼ hajmga qisqartirish

g) *shaxsiy axborotini tuzishda:* mavzuga mosligi; mavzuning to'liq ochib berilganligi; shaxsiy fikrini ifodalashda namoyon bo'ladigan maqsadga yo'naltirilganligi; bayonning semantik tuzilishi, yozma muloqot shartlariga mos keluvchi leksik-grammatik vositalardan foydalanganlik.

Yozuv ko'nikma va mahoratining shakllanganligini aniqlash uchun: o'qituvchi tomonidan mutaxassislik yoki umumgumanitar mavzularda o'qilgan ma'ruzalarni yozish; ma'ruza matni tarkibida 3% notanish so'zlarning mavjud bo'lishi, matn hajmi 2-3 bet, eshittirish tezligi bir daqiqada 50 ta so'z, eshittirish darajasi bir marotaba.

Sodda va murakkab reja tuzish; mutaxassislik yoki ijtimoiy-siyosiy xarakterdagi bosma matnning qisqa va to'liq konspekti; matn tarkibida 5%gacha notanish so'zlar bo'lishi; mutaxassislik bo'yicha matn hajmi 2-3 bet, ijtimoiy-siyosiy matn hajmi 3-4 bet. Berilgan mavzu bo'yicha bayon (insho) yozish 2-3 bet.

2. Nazariy qism

- Indonez tili grammatikasining barcha bo'limlari haqidagi ma'lumotlarni bir tizimga keltirish.
- So'zlashuv tili bilan adabiy til o'rtasidagi morfologik tafovutlarni tizimga keltirish.
- Indonez tili so'zlashuv uslubining sintaktik xususiyatlari: iboralar, sodda va qo'shma gaplarning tuzilish xususiyatlari.
- Indonez tili leksikasini stilistik differensiallash: xolis, kitobiy, og'zaki va so'zlashuv tiliga xos uslublar, stilistik sinonimiya.
- Indonez tilidagi ot, sifat, fe'l so'z turkumlariga kiruvchi ayrim ko'p ma'noli so'zlar semantikasi.

xulosalar chiqarishi va o'z mulohazalarini bayon eta olishi kerak.

Monologik nutq ko'nikma va mahoratini qoniqarli egallaganlik darajasi:

a) *mutaxassislikka oid matn yoki publitsistik uslubdagi matnni ifoda etishda:* talabaning nutqiy bayonining matn mazmuniga mos kelishi; matnning asosiy mazmunini to'liq bayon etishi; bayonning mantiqiyliigi va o'zaro bog'liqligi; til me'yorlariga mos kelishi; nutq tezligi;

b) *badiiy matnlarni talqin etishda:* matn g'oyasini ta'riflash, matn qahramonlari, hodisalari va g'oyasiga o'z munosabatini bildirish; bayonning mantiqiyliigi, til tizimi va me'yorlariga mosligi; nutq tezligi;

v) *matn bo'yicha o'z axborotini tayyorlash:* mavzuni to'liq bayon etish; axborot berishda o'zining shaxsiy fikri orqali maqsadga yo'naltira olishi; axborotning mantiqiy tuzilganligi, til materiallaridan erkin foydalanish va uni aynan ishlata olishi; til me'yorlariga mos kelishi, nutq tezligi.

Dialogik nutq.

Maishiy hayot, mamlakatshunoslik, ijtimoiy-siyosiy va ilmiy mavzularda dialogning turli shakllaridan foydalanib, ishtirok eta olish (dialog savol-javob; dialog-fikr, taassurot almashish; dialog-suhbat):

- maishiy hayot, ijtimoiy-siyosiy xarakterdagi berilgan mavzu bo'yicha indonez tilida mukammal suhbat olib borish;
- til sohiblari bilan oddiy mavzularda suhbat olib borish.

Dialogik nutq ko'nikmalari va mahoratini qoniqarli egallaganligining ob'ektiv ko'rsatkichi:

- talaba nutq muomalasining berilgan vaziyatga mos kelishi;
- dialog maqsadiga erishish, dialog turiga qarab, dialog olib borishning
- turli uslublaridan foydalana olishi;
- ahamiyatga ega bo'lmagan tilga xos kommunikativ xatolarning yo'qligi, nutq tezligi.

Talabalarining ushbu ta'lim bosqichidagi nutq tezligi bir daqiqada 50-60 ta so'z. Gapirish ko'nikmalari va mahorati shakllanganlik darajasini aniqlash uchun o'qilgan matnni asosiy g'oyasini ajratib, uni isbotlab, qisqacha gapirib berish; matnda ko'tarilgan muammolar hamda yil davomida o'tilgan mavzular bo'yicha dialog-monolog tarzida bayon etish (bayon hajmi 300-400 ta so'z).

Yozuv.

Talabalar:

- mutaxassislik yoki umumgumanitar sikldagi fanlar bo'yicha o'quv ma'ruzasini eshitib, yoza olish (konspekt qilish);
- mutaxassislik yoki ijtimoiy-siyosiy xarakterdagi matnlar uchun sodda va murakkab reja tuzish, shuningdek, qisqa va mukammal konspekt yoza olish;

yasalishi.

Son. Sanoq sonlar va sanalmish o'rtasidagi sintaktik munosabat. Tartib sonlar va sanalmish o'rtasidagi sintaktik munosabat.

Qo'shma gap sintaksisi. Bog'langan qo'shma gap. Ergash gapli qo'shma gap. Qo'shma gaplar. Teng bog'langan qo'shma gap. Ergashgan qo'shma gap. "ke" bog'lovchili ergash gapli qo'shma gaplar. Ega ergash gapli qo'shma gap. To'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap. Kesim ergash gapli qo'shma gap. Aniqllovchi ergash gapli qo'shma gap. Hol ergash gapli qo'shma gap. Shart ergash gapli qo'shma gap. To'siqsiz ergash gapli qo'shma gap. O'xshatish ergash gapli qo'shma gap. Sabab ergash gapli qo'shma gap. Natija ergash gapli qo'shma gap.

5. Leksika

Indonez tilining lug'at boyligi. Tub va o'zlashma so'zlar. Sinonim, omonim va antonim haqida tushuncha. So'z yasalishi. Faol so'z yasovchi qo'shimchalar.

6. Stilistika

Indonez tili stilistikasi haqida umumiy ma'lumot. Fonetika, grammatika va leksikada adabiy va so'zlashuv tili o'rtasidagi farqliklar. Hurmat ma'nosida ishlatiladigan iboralar.

7. Matnlar

Kundalik hayotga oid mavzular: o'qish, uy, oila, ish kuni, shahar, dam olish, ob-havo, tarjimai hol, mehmonni kutib olish, telefon orqali suhbat.

Mamlakatshunoslikka oid mavzular: Indoneziya va uning diqqatga sazovor joylari haqida umumiy ma'lumotlar.

So'zlarning umumiy soni – 1500 ta.

Ikkinchi bosqich

1. Nutq faoliyatini asosiy turlarini egallash bo'yicha talablar:

Ikkinchi bosqich indonez tili grammatikasi, leksikasi va stilistikasi bilan chuqurroq tanishish, birinchi bosqichda olingan bilimlarni mustahkamlashdan iborat, jumladan:

- Indonez tilidan ona tiliga va ona tilidan indonez tiliga izchil tarjima qilish;
- Indonez tilidan ona tiliga yozma tarjima qilish;
- Uncha murakkab bo'lmagan ijtimoiy-siyosiy mazmundagi matnlarni lug'at yordamida ona tilidan indonez tiliga yozma tarjima qilish.

O'qish.

Ovoz chiqarmay o'qib, matn mazmunini tushunish, uning komponentlari o'rtasidagi bog'liqlikni anglash.

Ikkinchi bosqich yakunida talabalar indonez tilidagi tub va o'zlashma so'zlar tarkibi, so'zlashuv tili xususiyatlari hamda notanish so'zlarni

taxminiy ma'nolarini aniqlash ko'nikmalariga ega bo'lib, quyidagilarni bilishlari kerak:

- Indonez tilidagi matnlarni to'g'ri ohangda ravon va xatosiz o'qish;
- Indonez tilida uncha murakkab bo'lmagan ijtimoiy-siyosiy va badiiy matnlarni mustaqil o'qiy olish.

Matnlar tuzilishi:

- Monologik, dialogo-monologik va dialogik tarzda maxsus tuzilgan syujetli va tavsifiy matnlar;
- Soddalashtirilgan badiiy adabiyot asarlari (soddalashtirish darajasi – asarning asosiy mazmuni sharhi);
- Nutqning ilmiy uslubi xususiyatlarini inobatga olib umumkasbiy fanlar bo'yicha maxsus tuzilgan va soddalashtirilgan matnlar; matnlar **20%** notanish til birliklarini qamrab olgan bo'lishi kerak. Ushbu holatda:
 - ularning ma'nolarini ma'lum bir tayanch tushunchalar orqali (kontekst, mazkur til birikmasining sintaktik vazifasidan kelib chiqib va h.z.) chiqarish;
 - birinchi o'qishda ularning ma'nolariga ahamiyat bermaslik;
 - ularning ma'nolarini lug'at orqali aniqlash vazifalari amalga oshiriladi.

O'qish mahorati va ko'nikmalarini egallashning o'rtacha ko'rsatkichi matnni to'liq, aniq va chuqur tushunish, tovushlarni to'g'ri talaffuz etish, matnning mantiqiy tuzilmasini aniqlash darajasidan iborat. O'qish tezligi **bir** daqiqada **80-90 ta so'z**.

O'qish ko'nikma va mahorati shakllanganligi darajasini aniqlash uchun **300-400 so'zdan** iborat matnni o'qish taklif etiladi. Matn bilan ishlashga matnni o'qish, uni gapirib berish, savollarga javob berish kiradi. Matn bilan ishlash vaqtiga matn mazmunini tushunish uchun zarur bo'lgan notanish so'zlarni lug'atdan topish vaqti ham kiradi.

🔊 Tinglash:

Monologik, dialogo-monologik va dialogik tarzda bildirilgan og'zaki mulohazalarning umumiy ma'nosini hamda ular tarkibidagi iboralarning o'zaro bog'liqlik holatlarini eshitib tushunish talab etiladi.

Eshittiriladigan matnlar xususiyati:

- Monologik, dialogo-monologik va dialogik tarzda tuzilgan syujetli yoki tavsifiy xarakterdagi maxsus tuzilgan matnlar;
- Soddalashtirilgan badiiy adabiyot asarlari (soddalashtirish darajasi – asarning asosiy mazmuni sharhi);
- Nutqning ilmiy uslubi xususiyatlarini inobatga olib, umumkasbiy fanlar bo'yicha maxsus tuzilgan va soddalashtirilgan matnlar;
- Matnlar **5%**gacha notanish til birliklarini qamrab olgan bo'lishi kerak,

mulohazalarning umumiy ma'nosini hamda ular tarkibidagi iboralarning o'zaro bog'liqlik holatlarini eshitib tushunish; uncha qiyin bo'lmagan indonez tilining adabiy shaklidagi matnlarni tushunish.

Eshittiriladigan matnlar xususiyati:

1. Mutaxassislik yoki ijtimoiy-siyosiy xarakterdagi tavsifiy ifodaning elementlarini qamrab olgan tushuntirish uslubidagi matn-monolog
2. Mamlakatshunoslikka oid soddalashtirilgan matn-xabarlar
3. O'quv badiiy matnlar
4. Radio-matnlar

Matnlar **5%** notanish til vositalarini qamrab olgan bo'lishi, bir tomondan, ular matnning umumiy mazmunini tushunishga xalaqit bermasligi, ikkinchi tomondan, ularning mazmunini tayanch so'z va iboralar orqali bilib olish imkonini yaratishi kerak.

Matnning xususiyati va uni tushunish uchun qo'yilayotgan talabga ko'ra tinglanayotgan matnning tezligi bir daqiqada **60-80 ta so'z** bo'lishi mumkin. Matn bir martoba eshittiriladi.

Tinglash bosqichini qoniqarli egallaganlik darajasi matnni to'liq, aniq va chuqur tushunganligi bilan belgilanadi.

Tinglash bosqichi ko'nikmalari va mahoratini egallaganlik darajasi: Mutaxassislikka oid yoki umumgumanitar fanlar bo'yicha dars ma'ruzasi tayyorlash (**hajmi – 2-3 bet**);

Radio yoki fono yozuv orqali eshittiriladigan matn (**hajmi – 0,5 - 1 bet**).

Ma'ruzachi tomonidan dars ma'ruzasining umumiy mazmuni bo'yicha qilinadigan savol-javoblar yoki yozilgan konspekt orqali matnni tushunganlik darajasi aniqlanadi.

Gapirish.

Monologik nutq.

Uchinchi bosqich yakunida talaba, indonez so'zlashuv tilning adabiy tildan grammatik va leksik farqli tomonlari, belgilangan vaziyatda zarur nutq uslubini qo'llash ko'nikmasiga ega bo'lishi, shuningdek, mazkur tilning qardosh tillaridan farqli tomonlari haqida tasavvurga ega bo'lgan holda:

- Belgilangan mavzu bo'yicha indonez tilida axborot berishi yoki doklad qilishi;
- O'tilgan mavzular bo'yicha og'zaki tarjima qilishi;
- OAV matnlarini lug'at yordamida ona tilidan indonez tiliga yoki indonez tilidan ona tiliga tarjima qilishi;
- Indonez tilida o'qigan yoki eshitgan matnini ona tilida yozma va og'zaki bayon qilishi;
- Ona tilida o'qigan matnini indonez tilida og'zaki bayon etish ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.

Shuningdek, o'qish yoki eshitish uchun tayyorlangan matnni mazmunini gapirib berishi; mazkur matnni tahlil qilishi, baho berishi,

Uchinchi bosqich

1. Nutq faoliyatining asosiy turlarini egallash uchun talablar

Til o'rganishning uchinchi bosqichida qo'yiladigan maqsad grammatika, leksika va, ayniqsa, indonez tili stilistikasi hisoblanadi. Shuningdek, ushbu bosqichda indonez tili boshqa tillar bilan qiyoslanib, uning o'ziga xos xususiyatlari aniqlanadi.

🗨️ O'qish.

Ovoz chiqarmay o'qish orqali matnning umumiy mazmuni ("tanishuv o'qish" yoki "umumiy mazmunni qamrab oluvchi o'qish" elementlari) yoki uning ayrim bo'laklari, ayrim holat va vaziyatlar hamda ular orasidagi munosabatlarni ("o'rganib o'qish" elementlari) tushuna olishi; zamonaviy yozuvchilarning badiiy asarlarini; uncha katta bo'lmagan adabiy matnlarni indonez tilida o'qish va taxminan mazmunini tushunish.

Matnlar xususiyati:

- Mamlakatshunoslik mavzusiga oid tavsifiy va hikoya uslubidagi soddalashtirilgan matnlar.
- O'quv badiiy matnlar (soddalashtirish darajasi: o'rtacha).
- Mutaxassislikka oid hamda ijtimoiy siyosiy xarakterdagi soddalashtirilgan va maxsus tanlab olinib, soddalashtirilmagan matnlar (ilmiy ommabop, umumkasbiy va ixtisoslik fanlari bo'yicha ilmiy matnlar).
- Matnlarda 10%gacha notanish til birliklari bo'ladi. Ushbu holatda
 - ularning ma'nolarini tayanch so'z va iboralar (kontekst, mazkur til birikmasining sintaktik vazifasi) orqali aniqlash
 - matn o'qiyotganda ularning ma'nosiga ahamiyat bermaslik
 - ma'nolarini lug'at yordamida aniqlamay, o'qilayotgan matn mazmunini tushunmaslik vaziyatlari yuzaga keladi

O'qish ko'nikmalariga qoniqarli ega bo'lganlikning ko'rsatkichi:

- Matn mazmunini to'liq, aniq va chuqur tushunish; matnning tashkiliy mazmunini tuzilishini aynan tushunganligi; o'qish tezligi.
- "O'rganib o'qish" bosqichida matn o'qish tezligi bir daqiqada 50-60 ta so'z. Tanishib o'qish uchun matn o'qish tezligini aniqlashda, notanish so'zlarni lug'atdan qidirib topish vaqti ham kiradi (1 ta so'zga 1 daqiqa hisobidan).
- O'qish mahorati va ko'nikmalari shakllanganligini aniqlash uchun mutaxassislikka oid, ijtimoiy siyosiy xarakterdagi, shu jumladan, gazeta materiallari, badiiy matnlar, mamlakatshunoslikka oid matnlar tavsiya etiladi. Matn hajmi va o'qish muddati matn xususiyati, uni chuqur anglab etishga qarab belgilanadi (1 betdan 3-4 betgacha).

🗨️ Tinglash.

Monologik, dialogo-monologik va dialogik tarzda bildirilgan og'zaki

ularning ma'nolarini ma'lum bir tayanch tushunchalar orqali chiqarish yoki ularning ma'nolariga ahamiyat bermaslik (matnning asosiy mazmunini aytib berishga xalaqit bermasa) mumkin bo'ladi.

Eshitilayotgan nutqning tezligi matn xususiyatidan kelib chiqib **bir daqiqada 50-60 so'zdan** iborat bo'lishi kerak. Bu bosqichda matnni **ikki marta** eshitishga ruxsat beriladi.

Tinglash mahorati va ko'nikmalarini egallashning o'rtacha ko'rsatkichi matnni to'liq, aniq va chuqur tushunishdan iborat.

Tinglash ko'nikmalarining shakllanganlik darajasini aniqlash uchun:

- Bevosita muloqot orqali beriladigan matn (hajmi 1-1,5 bet);
- Radio yoki fonoyozuv orqali eshitiladigan matn (hajmi **0,5 bet**) tanlanadi.
- Talabalarning audiomatnlar mazmunini tushunganligi matnni gapirib berish, savol-javob qilish orqali aniqlanadi.

Gapirish:

Monologik nutq:

O'qish va tinglash uchun maxsus tanlangan matnlarni o'qib yoki eshitib, uning mazmuni va asosiy g'oyalarini ona tili va so'ngra indonez tilida so'zlab berish kerak.

Talaba o'tilgan mavzular bo'yicha o'z mulohazalarini mustaqil bayon eta olishi; kundalik hayot hamda ijtimoiy-siyosiy mavzularda qisqa axborotlar tayyorlashi; matn stilistikasini aniq bilishi, o'tilgan mavzular doirasida tilning adabiy hamda og'zaki shakllarida fikrlar bildirib olishi kerak.

Monologik nutq ko'nikmalari va mahoratiga ega ekanligining ob'ektiv ko'rsatkichi:

1) *matn mazmunini gapirib berishda*: matn mazmuniga mosligi, uning mazmunini to'liq aytib berish yoki berilgan savollarga matndagi turg'un birliklarni qo'llagan holda javob berish; matn g'oyasini aynan shakllantirib berish; mantiqiy bayon etish; til me'yorlariga mos kelish, nutq tezligi.

2) *mavzu bo'yicha shaxsiy axborotini tayyorlashda*: axborotning mavzuga mosligi; mavzuni to'liq yoritib berishi; mulohazalarining biron bir maqsadga yo'naltirilganligi;

3) axborotning mantiqiy tarkibi, til vositalaridan erkin foydalanish darajasi va undan aynan foydalanish; til me'yorlariga mos kelishi; nutq tezligi.

Dialogik nutq:

Dialogning turli variantlaridan (surishtiriladigan dialog, fikr yoki taassurotlar bilan almashish bo'yicha dialog, dialog-suhbat) foydalangan holda o'quv va kundalik hayot mavzulariga oid suhbatlarda ishtirok etish.

Dialogik nutq ko'nikmalari va mahoratini qoniqarli egallaganlik darajasi: talabani nutqi berilgan mavzuga mos bo'lishi, dialogdan qo'yilgan maqsadga erishilishi, dialogda mantiqiy bog'liqlik mavjudligi,

suhbatdoshini tushunish darajasi, muloqotda ahamiyatga ega bo'lmagan til xususiyatlariga xos xatoliklarga yo'l qo'yilishi, nutq tezligi.

Talabalarning ushbu bosqichdagi nutqiy tezligi bir daqiqada **40-45 so'zdan** iborat.

Gapirishning ko'nikma va mahorati shakllanganligini aniqlash darajasi: o'qilgan yoki eshitilgan matnni gapirib berish; savollarga javob berishda matnning umumiy mazmunidan kelib chiqib, uning ayrim bo'laklarining asosiy mazmunini aytib berish; yil davomida o'tilgan mavzular yordamida o'zining axborotini tayyorlash (axborot hajmi: **200-300 ta so'z**).

✍ Yozuv

O'qish yoki eshitish uchun mo'ljallangan matnni o'qib yoki eshitib, uning xususiyatidan kelib chiqqan holda yozma reja yoki konspekt tuzish.

O'qish yoki eshitish uchun mo'ljallangan matnni o'qib yoki eshitib, uning xususiyatidan kelib chiqqan holda uni yozma bayon etish.

Tanish mavzu bo'yicha hikoya yozish.

Yozuv bo'yicha etarli darajada ko'nikma va mahorat shakllanganligini aniqlash belgisi:

Reja (konspekt) tuzishda: reja bandlarining matn mazmuniga mosligi; konspektida matnning asosiy mazmunini ochib berganligi; reja bandlari, matndagi asosiy holatlarni to'g'ri shakllantirish;

Matnni bayon etishda: bayonning matn mazmuniga mosligi; matnning asosiy mazmunini to'liq bayon etish; ushbu bosqichda o'rganilgan til ko'nikmalaridan mustaqil foydalanish; til tizimi va me'yorlariga rioya qilish;

Tanish mavzu bo'yicha hikoya yozish: talaba mulohazalarining mavzuga mosligi; mavzuning to'liq yoritilishi; mulohazalarda aniq mantiqiy tizimning mavjudligi; til materiallaridan erkin foydalanish darajasi; hikoyada keltirilgan til vositalarining til me'yorlariga mos kelishi.

Yozuv ko'nikma va mahoratiga erishganlik darajasi matn bo'yicha reja (konspekt) tuzish, matnni yoddan yozib berish, tanish mavzu bo'yicha hikoya tuzish orqali aniqlanadi.

2. Nazariy qism

1) Fonetika va yozuv

Tub va o'zlashma so'z hamda iboralarning yozilishi, ularning talaffuzi xususiyatlari. Boshqa tillardan o'zlashgan so'zlarning fonetik xususiyatlari, talaffuzining indonez tiliga moslashganligi.

2) Grammatika

Boshqa tillardan o'zlashgan so'z va iboralarning grammatik xususiyatlari, ularning indonez tili qoidalariga moslashganlik darajasi.

Kam qo'llaniladigan hamda iste'moldan chiqqan fe'l shakllari. Fe'llarning orttirma nisbati. Sifatdosh va ravishdoshlar. Ona tilidagi sifatdoshli va ravishdoshli birikmalarining indonez tiliga tarjimasi.

Yordamchi so'z turkumlari haqidagi ma'lumotlarni bir tizimga keltirish.

Qo'shma gap turlari. Bog'langan va ergashgan qo'shma gaplar haqidagi ma'lumotlarni bir tizimga keltirish.

Gapning aktual bo'linishi.

3) Leksika i frazeologiya

Indonez tili leksikasi etimologiyasi. Boshqa tillardan o'zlashgan so'zlar xususiyatlari.

Tub so'zlarning yasalishi: affiksatsiya, yarim affiksatsiya, so'zlarning o'zaro qo'shilishi, transpozitsiya.

Nisbiy sifatlar, kasb hunar nomlari, zamon va makon otlari, mavhum va kichraytirish otlari, fe'ldan yasalgan ot va sifatlar, orttirma fe'llar va ravishlarning so'z yasovchi qo'shimchalar orqali yasalish yo'llari.

- Ot, sifat, ravish, fe'llarning old qo'shimchalar yordamida yasalishi.
- Ot, sifat, fe'l negizlarining o'zaro qo'shilishi orqali yasalgan so'zlar.
- Juft so'zlar. So'zlarning takrorlanishi.
- Yasama fe'llarning ot kategoriyasiga o'tishi.
- Ona tilidagi ot, sifat, ravishlarning indonez tiliga tarjimasi xususiyatlari.
- Boshqa tillardan o'zlashgan so'zlarning grammatik xususiyatlari.
- Indonez tilida ism va familiyalarning berilishi.
- Diniy iboralar.
- Hikoyaning boshlanishi va nihoyasida ishlatiladigan turg'un tarkibotlar.

4) Stilistika

- Adabiy tildagi ayrim tovushlar talaffuzining og'zaki nutqda farqlanishi: umumiy va xususiy qoidalar; ba'zi so'zlarning og'zaki nutqda talaffuz qilinishi xususiyatlari.
- So'zlashuv tilidagi grammatik uslublarning adabiy tildan farqlanishi. Ot, sifat, fe'llarning stilistik maqbul shakllarini tanlash; so'zlashuv til sintaksisining ayrim xususiyatlari.
- So'zlarning stilistik tabaqalanishi; stilistik sinonimlar, barcha tanish leksikaning stilistik xarakteristikasi.

5) Matnlar

- Mamlakatshunoslik va ijtimoiy siyosiy mavzular: tabiiy geografiya, aholi, ma'muriy bo'linmalar; Indoneziyaning tabiiy boyliklari va iqtisodiyoti; Indoneziyaning qisqacha tarixi; O'zbekiston va Indoneziyada ro'y berayotgan kundalik voqea-hodisalar.
- Kundalik hayotga oid mavzular: kiyim-kechak, bozor va xarid; transport, tibbiy xizmat.
- Badiiy adabiyot va folklor: Indonez tili yozuvchilarining kichik hajmdagi hikoyalari, ertak va masallar.

So'zlarning umumiy hajmi: 3000 ta.